

شورای عالی حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

۴۷

طرح تأسیس کانون دانش‌آموختگان

مقام معظم رهبری علیه السلام:

حوزه‌های علمیه که خاستگاه علمای ربّانی و مرکز تفقّه در دین و تدبیر در امور مسلمین است. لازم است با درک زمان و توجه به شأن و توقّعی که از آنان در حلّ مشکلات علمی و فکری جوامع و پاسخگویی به اقبال مردم و هدایت آن‌ها و پرورش و تأمین معلمان و مبلغان و دانشمندان و اساتید و نویسندگان و ائمه جمعه و جماعت و نظریه‌پردازان و جامعه‌شناسان اسلامی وجود دارد، متحوّل شده و به رفع نواقص و مشکلات پرداخته و برای این امور مهمّ خود را مهیا سازند. و این جز با اهتمام علمای اعلام و فقهای عظام علیهم السلام و مشارکت دل‌سوزانه‌ی همه‌ی متصدیان امور و با استعانت از خدای متعال ممکن نیست.

طرح تأسیس کانون دانش‌آموختگان

تدوین: مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه
آماده‌سازی و چاپ: اندیشکده دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

مدیریت اجرایی: محمد وکیلی

ویرایش: حمیدرضا تیموری

طراحی و صفحه‌آرایی: محمود هدایی

صندوق پستی: ۳۴۳۳ - ۳۷۱۸۵

شماره تماس: ۳۳۱۳۳۲۶۱ - ۰۲۵

آدرس: قم - جمکران - بلوار انتظار - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی - مدیریت اندیشکده

طرح تأسیس کانون دانش‌آموختگان

مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه

ویرایش نخست: ۱۳۹۹

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۱.....	ماده ۱: سیاست‌ها:
۱۱.....	ماده ۲: اهداف:
۱۲.....	ماده ۳: تعاریف:
۱۴.....	ماده ۴: مراحل تشکیل کانون:
۱۵.....	ماده ۵: ساختار کانون:
۱۵.....	ماده ۶: انواع کانون:
۱۶.....	ماده ۷: اعضای شورای کانون:
۱۶.....	الف) کانون صنفی:
۱۷.....	ب) کانون بر اساس محل سکونت:
۱۷.....	ج) کانون بر اساس محل صدور:
۱۸.....	ماده ۸: وظایف و اختیارات شورای کانون:
۱۸.....	ماده ۹: دبیر:
۱۹.....	ماده ۱۰: وظایف و اختیارات دبیر شورا:
۲۰.....	ماده ۱۱: وظایف و اختیارات دبیر کانون:
۲۱.....	ماده ۱۲: مجمع عمومی:
۲۲.....	ماده ۱۳: شرایط اعضای مجمع عمومی:
۲۲.....	ماده ۱۴: وظایف اعضای مجمع عمومی:
۲۳.....	ماده ۱۵: گروه‌ها:

- الف) انواع گروه‌ها: ۲۳
- ب) شرایط گروه‌ها: ۲۴
- ماده ۱۶: حمایت، پشتیبانی و نظارت: ۲۴
- الف) مجموعه‌های پشتیبانی‌کننده: ۲۴
- ب) انواع حمایت‌ها و پشتیبانی‌ها: ۲۵
- ج) نحوه نظارت: ۲۵
- ماده ۱۷: انحلال: ۲۶

پیش‌گفتار

سرعت تحولات دنیای معاصر، به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چنان شتاب گرفته که نوسازی و به‌روزرسانی تمام نهادها، از جمله نهادهای دینی و فرهنگی اجتناب‌ناپذیر است. از این رو با توجه به نقش و جایگاه بی‌بدیل حوزه‌های علمیه در نظام اسلامی و انتظاراتی که از این نهاد مقدس وجود دارد، مدیریت حوزه‌های علمیه فرایندهای تدوین، اصلاح، ارتقا و روزآمدسازی اسناد، مأموریت‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌ها، نظام‌نامه‌ها و ساختارهای خود را به‌ویژه در دوره مدیریت حضرت آیت‌الله اعرافی، در اولویت قرار داده است تا بتواند ضمن تحقق این مطالبات و انتظارات، زمینه حضور بیش‌ازپیش حوزه‌های علمیه در میدان علم و عمل و ایفای نقش مثبت در حل مشکلات و معضلات ملی و فراملی را فراهم آورد. دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، در راستای تحقق این اولویت، ضمن ارج‌نهادن به تلاش‌ها و زحمات چندین ساله‌ای که برای تهیه این اسناد و طرح‌ها توسط معاونت‌ها، دفاتر و مراکز مختلف مدیریت حوزه‌های علمیه صورت گرفته است، نسبت به تجمیع، نهایی‌سازی و چاپ آن‌ها اقدام کرده است. بی‌تردید ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده اساتید و صاحب‌نظران حوزوی موجب ارتقای کمی و کیفی این اسناد و طرح‌ها خواهد شد. لازم به توضیح است نسخه‌های چاپ شده در این مجموعه، برابر با آخرین نسخه‌های مصوب بوده و در صورت هر تغییری، در چاپ جدید اعمال و به‌علاقه‌مندان عرضه خواهد شد.

مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مدیریت اندیشکده
زمستان ۱۴۰۰ شمسی

مقدمه

با عنایت حضرت حق، ثمره و برکات شجره طیبه حوزه‌های علمیه، دانش‌آموختگانی هستند که در عرصه‌های مختلف ملی و بین‌المللی در خدمت اسلام عزیز و نظام مقدس جمهوری اسلامی می‌باشند. بهره‌گیری بیشتر از ایشان برای حوزه، جامعه و نظام، سرمایه ارزشمندی است که دستیابی به آن با برنامه‌ریزی صحیح کوتاه‌مدت و بلندمدت امکان‌پذیر است. از مطالبات جدی دانش‌آموختگان فعال، هم‌چنین حوزه علمیه، تقویت ارتباط و تعامل دو سویه است. امروزه به دلیل مشغله‌ها و محدودیت‌ها این تعامل کم‌رنگ شده است و برنامه مشخص

و متمرکزی برای ارتباط و تعامل بین حوزه و دانش‌آموختگان و استفاده از ظرفیت طرفین کمتر به چشم می‌خورد. لذا با شکل‌گیری کانون‌ها و جمع‌های طلبگی، ارتباط و تعامل بین حوزه و دانش‌آموختگان، تقویت و سازمان‌دهی لازم انجام می‌گیرد. دانش‌آموختگان، با محوریت‌هایی همانند واحدهای حوزوی، محل سکونت، عرصه خدمت، محل تولد و... می‌توانند گرد هم آیند و انواع مختلفی از کانون‌ها را شکل دهند، از این‌رو، نظر به مأموریت مدیریت دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه برای پشتیبانی و حمایت از تشکیل کانون‌های دانش‌آموختگان، و هم‌چنین برای تحقق بند ۱۶ منشور حوزه‌های علمیه،^۱ «آیین‌نامه جامع تأسیس و حمایت از کانون دانش‌آموختگان حوزوی» که شامل انواع کانون‌هاست، تقدیم می‌گردد.

۱. ۱- بند ۱۶ اصول، سیاست‌ها و برنامه‌های کلان امور طلاب و دانش‌آموختگان ابلاغی آذرماه ۱۳۹۵ مدیر محترم حوزه‌های علمیه.

ماده ۱:

سیاست‌ها:

۱. توجه جدی به رهنمودهای مقام معظم رهبری دامت برکاتهم؛ و مراجع عظام تقلید (دامت برکاتهم)؛
۲. تأکید بر رعایت سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه، مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و قوانین و مقررات موضوعه کشوری در تمامی فعالیت‌ها و اقدامات کانون؛
۳. پرهیز از ورود اعضا و کانون در مسائل جناحی و اقتصادی با عنوان کانون دانش‌آموختگان؛
۴. اهتمام به ارتقای علمی و ارتباط مؤثر میان حوزه و دانش‌آموختگان؛

ماده ۲:

اهداف:

۱. استمرار پیشرفت‌های علمی، معنوی و اخلاقی دانش‌آموختگان حوزوی؛

۲. دانش‌افزایی و ارتقای مهارت‌های دانش‌آموختگان و بهره‌گیری از ظرفیت آنان؛
۳. حفظ، استمرار، پویایی و نشاط علمی و ایفای نقش معنوی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی دانش‌آموختگان حوزوی؛
۴. ارتباط و تعامل دانش‌آموختگان با یکدیگر و با حوزه‌های علمیه و بهره‌گیری از ظرفیت ایشان؛
۵. پشتیبانی از دانش‌آموختگان متناسب با نیازها و مأموریت‌ها؛
۶. شناسایی و اعلام نیازهای علمی، اجتماعی و فرهنگی منطقه و حوزه و اعلام به مدیریت حوزه و مسئولان مربوطه؛

ماده ۳:

تعاریف:

دانش‌آموخته: به آن دسته از طلاب و فضایی گفته می‌شود که یکی از سطوح تحصیلی ۱، ۲، ۳ و بالاتر را گذرانده یا در یکی از رشته‌های تخصصی (متناسب با کارکردهای حوزه علمیه) فارغ‌التحصیل شده باشد.

کانون دانش‌آموختگان منفی: تشکلی است از دانش‌آموختگان حوزوی با محوریت عرصه‌های خدمت، که براساس کارویژه‌های روحانیت فعالیت می‌نمایند.

کانون دانش‌آموختگان براساس محل سکونت:

تشکلی است از دانش‌آموختگان حوزوی ساکن یک شهر با محوریت مدرسه علمیه فعال که گرد هم آمده و فعالیت می‌کنند.

کانون دانش‌آموختگان براساس محل صدور

(محل تولد): تشکلی است از دانش‌آموختگان حوزوی که با محوریت محل تولد و محل صدور شناسنامه گرد هم می‌آیند، این کانون منحصر است در شهرهایی که قابلیت تأسیس دارد و تجمع و تمرکز دانش‌آموختگان در آن شهرها امکان‌پذیر است.

دبیرشورا: شخصی است که توسط شورا از میان اعضای شورای کانون به مدت یک سال انتخاب می‌شود.

دبیر کانون: شخصی است که توسط اعضای

مجمع کانون و از میان اعضای آن مجمع به مدت دو سال انتخاب می‌گردد.

مجمع: مجموعه اعضای کانون که براساس همین آیین‌نامه گرد هم آمده و فعالیت می‌کنند.

گروه: گروه‌های سه‌گانه (۱). آموزشی، پژوهشی؛ ۲. فرهنگی، تبلیغی؛ ۳. خدمات اجتماعی) در ذیل هر کانون شکل می‌گیرد و اعضای هر کانون براساس تخصص، نوع فعالیت و علاقه‌مندی در یکی از این گروه‌ها، عضویت یافته و به فعالیت می‌پردازند.

ماده ۴:

مراحل تشکیل کانون:

۱. ثبت نام و درخواست تشکیل کانون براساس فرم‌های مربوطه در سامانه؛
۲. بررسی و تأیید درخواست توسط مدیریت حوزه علمیه استان؛
۳. صدور مجوز از طرف مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان؛

۴. تشکیل اولین جلسه شورای کانون و انتخاب دبیر موقت شورا جهت هماهنگی‌های لازم برای برگزاری اولین جلسه مجمع؛
۵. تشکیل مجمع و انتخاب سه نفر برای عضویت در شورا؛
۶. تشکیل جلسه شورا با اعضای منتخب و انتخاب دبیر رسمی شورا؛
۷. اعلان تشکیل کانون به مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان و مراکز و نهادهای مربوطه؛

ماده ۵:

ساختار کانون:

کانون‌ها دارای ساختار ذیل می‌باشند:

۱. مجمع عمومی؛
۲. شورای کانون؛
۳. دبیر کانون.

ماده ۶:

انواع کانون:

۱. کانون صنفی؛

۲. کانون براساس محل سکونت؛

۳. کانون براساس محل صدور.

ماده ۷:

اعضای شورای کانون:

اعضای شورای کانون متناسب با نوع کانون متفاوت خواهد بود و در صورت تعدد کانون‌ها، شورای واحد مرکزی با عضویت افراد ذیل تشکیل می‌گردد:

۱. امام جمعه؛

۲. مدیر حوزه علمیه؛

۳. مسئول اوقاف و امور خیریه؛

۴. مسئول سازمان تبلیغات؛

۵. نماینده تام‌الاختیار هر کانون با انتخاب شورا.

الف) کانون صنفی:

۱. امام جمعه استان / شهرستان، در جایگاه

مسئول شورا یا نماینده ایشان؛

۲. مدیر حوزه علمیه استان / شهرستان؛

۳. مسئول مربوطه صنف یا اصناف؛

۴. مسئول امور طلاب و دانش‌آموختگان استان؛

۵. سه نفر به انتخاب مجمع عمومی کانون.

ب) کانون بر اساس محل سکونت:

۱. امام جمعه یا نماینده ایشان به عنوان مسئول
شورا؛

۲. مدیران مدارس علمیه شهر؛

۳. رئیس اداره تبلیغات اسلامی شهر؛

۴. رئیس اداره اوقاف شهر؛

۵. سه نفر به انتخاب مجمع عمومی کانون.

ج) کانون بر اساس محل صدور:

۱. امام جمعه یا نماینده ایشان در جایگاه
مسئول شورا؛

۲. مجمع نمایندگان طلاب و فضیلاب شهر؛

۳. مسئول امور طلاب و دانش‌آموختگان استان
یا نماینده ایشان؛

۴. دو نفر به انتخاب مجمع عمومی کانون.

ماده ۸:

وظایف و اختیارات شورای کانون:

۱. تصویب برنامه‌های موردی، سالانه و بلندمدت و نظارت بر حسن اجرای آن؛
۲. تشکیل حداقل یک جلسه فصلی به منظور برنامه‌ریزی و انجام وظایف؛
۳. تأمین و سامان‌دهی منابع مالی، جلب هدایا و کمک‌های مالی؛
۴. تصویب گروه‌های مورد نیاز؛
۵. انتخاب دبیر برای شورای کانون و نظارت بر عملکرد ایشان؛
۶. ارائه گزارش‌های منظم دوره‌ای از اقدامات انجام‌شده به مجمع عمومی و مدیریت حوزه علمیه استان؛

ماده ۹:

دبیر:

الف) دبیرشورا: شخصی است که از میان اعضای شورای کانون به مدت یک سال

توسط شورا انتخاب می‌شود.

ب) دبیر کانون: شخصی است که از میان اعضای مجمع کانون به مدت دو سال توسط اعضای مجمع کانون انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱: هر کانون یک دبیر دارد و در صورت تعدد کانون‌ها و تشکیل شورای واحد مرکزی کانون، علاوه بر دبیری کانون، دبیر شورا نیز وجود دارد.

ماده ۱۰:

وظایف و اختیارات دبیر شورا:

۱. اجرای مصوبات شورای کانون؛
۲. ارتباط و همکاری با مراکز و نهادها در راستای اهداف و وظایف و برنامه‌های کانون؛
۳. توزیع مسئولیت‌های اجرایی و جذب مشارکت اعضا در فعالیت‌ها و تحقق برنامه‌های کانون؛
۴. ارائه گزارش دوره‌ای و سالانه از فعالیت‌ها به شورای کانون؛
۵. تهیه و تنظیم و پیشنهاد برنامه‌ها و بودجه موردی، سالانه و بلندمدت به شورای کانون.

ماده ۱۱:

وظایف و اختیارات دبیرکانون:

۱. اجرای مصوبات شورای کانون؛
۲. تشکیل کمیته‌ها و گروه‌های مورد نیاز؛
۳. توان‌افزایی اعضای مجمع از طریق برگزاری دوره، کارگاه و کلاس‌های آموزشی، ارائه بسته‌های فرهنگی؛
۴. ارتباط و همکاری با مراکز و نهادها در راستای اهداف، وظایف و برنامه‌های کانون؛
۵. توزیع مسئولیت‌های اجرایی و جذب مشارکت اعضا در فعالیت‌ها و تحقق برنامه‌های کانون؛
۶. ارائه گزارش دوره‌ای و سالانه از فعالیت‌ها به شورای کانون؛
۷. تهیه و تنظیم و پیشنهاد برنامه‌ها و بودجه موردی، سالانه و بلندمدت به شورای کانون؛
۸. مدیریت سامانه کانون و پاسخ به نیازها، پیشنهادها و انتقادهای اعضا در این سامانه؛

۹. برگزاری جلسات مجمع عمومی حداقل
دو بار در سال؛

۱۰. احراز صلاحیت اعضای کانون از طریق
سامانه‌های حوزوی.

تبصره ۲: نحوه حضور دبیر در محل کانون و میزان
حق الزحمه و منابع آن را شورا تعیین می‌کند.

ماده ۱۲:

مجمع عمومی:

مجمع عمومی متشکل از حداقل بیست
نفر و حداکثر سیصد نفر از دانش‌آموختگان
حوزوی است که طبق شرایط این آیین‌نامه
عضو می‌شوند. با رسیدن اعضا به بیش از
سیصد نفر، امکان تشکیل کانون دوم وجود
خواهد داشت.

تبصره ۳: در هر شهرستان راه‌اندازی کانون
فقط براساس محل سکونت و با محوریت
مدرسه فعال می‌باشد، ولی در مراکز استان‌ها
و مناطق ویژه دارای مدیریت حوزه، امکان
تعدد کانون‌ها وجود دارد.

ماده ۱۳:

شرایط اعضای مجمع عمومی:

۱. دارای کد رسمی یا ارتباطی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۲. اتمام سطح یک حوزه یا تحصیلات حوزوی معادل، حسب تشخیص شورا؛
۳. دارای زی طلبگی و رعایت شئون روحانیت؛
۴. اعتقاد و التزام عملی به نظام مقدس جمهوری اسلامی و قانون اساسی جمهوری اسلامی؛
۵. عدم سوء پیشینه.

ماده ۱۴:

وظایف اعضای مجمع عمومی:

۱. پیشنهادهای مختلف در راستای امور مرتبط با کانون‌ها؛
۲. حضور فعال در جلسات کانون و گروه‌ها؛
۳. ارائه نقطه نظر در موارد ارجاعی به مجمع عمومی؛

۴. استماع گزارش‌های شورا و دبیر کانون و
ارائه پیشنهادها.

ماده ۱۵:

گروه‌ها:

در راستای استفاده از ظرفیت اعضای کانون، هر عضو باید حداقل در یکی از گروه‌های سه‌گانه فعالیت داشته باشد. این گروه‌ها بنابر ظرفیت‌ها، زمینه‌ها و علایق بومی هر کانون، متنوع خواهد بود. چنانچه تعدادی از اعضای کانون به فعالیتی اشتغال داشته باشند که در گروه‌های ذیل نمی‌گنجد می‌توانند گروه متناسب با آن را پیشنهاد دهند و پس از تأیید، تشکیل گردد.

الف) انواع گروه‌ها:

۱. **گروه علمی و پژوهشی:** متشکل از دانش‌آموختگانی است که در عرصه‌های آموزشی و پژوهشی فعال یا علاقه‌مند هستند.
۲. **گروه فرهنگی و تبلیغی:** متشکل از دانش‌آموختگانی

است که در عرصه‌های فرهنگی تبلیغی فعال یا
علاقه‌مند هستند.

۳. گروه خدمات اجتماعی: متشکل از دانش‌آموختگانی
است که در عرصه‌های خدمات اجتماعی فعال
یا علاقه‌مند هستند.

ب) شرایط گروه‌ها:

۱. برای تشکیل گروه حداقل حضور پنج نفر از
اعضا ضروری می‌باشد.
۲. جلسات به صورت هر دو ماه یک بار
برگزار می‌گردد و در صورت نیاز به صورت
ماهانه هم قابلیت برگزاری دارد.

ماده ۱۶:

حمایت، پشتیبانی و نظارت:

الف) مجموعه‌های پشتیبانی‌کننده:

ائمه جمعه شهرهای مورد نظر و مرکز امور
طلاب و دانش‌آموختگان و مدیریت استان‌ها
و سازمان‌ها و نهادهای مرتبط، در چهارچوب

مقررات و قوانین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه از کانون‌ها حمایت و پشتیبانی‌های لازم را می‌نمایند.

ب) انواع حمایت‌ها و پشتیبانی‌ها:

۱. تسهیل در امور مربوط به آموزش و پژوهش (مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان)؛
۲. راه‌اندازی زیرساخت فناوریانه (مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان)؛
۳. تأمین هزینه مادی و معنوی (ائمه جمعه و خیرین)؛
۴. برگزاری و هماهنگی جلسات کانون (مدیریت حوزه علمیه استان)؛

ج) نحوه نظارت:

نظارت بر فعالیت‌های کانون و حسن اجرای آن براساس آیین‌نامه و دستورالعمل‌های کانون بر عهده مدیریت حوزه علمیه استان‌ها می‌باشد.

ماده ۱۷:

انحلال:

انصراف اعضا و درخواست انحلال از طرف شورای کانون به مدیریت حوزه علمیه استان و تأیید مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان می‌باشد.

تبصره ۴: در صورت انحلال، تمامی اموال کانون با تصویب شورا در اختیار مدیریت حوزه علمیه استان یا دفتر امام جمعه قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۸:

این آیین‌نامه با ۱۸ ماده و ۴ تبصره توسط کمیسیون دانش‌آموختگان بررسی و تصویب شده است و پس از ابلاغ توسط مدیر محترم حوزه‌های علمیه، قابل اجرا خواهد بود.